భారత అత్యున్నత న్యాయస్థానంలో

క్రిమినల్ అప్పీల్ అధికార పరిధి

క్రిమినల్ అప్పీల్ Nos. 2019 నాటి 415-417

కెఖ్రిసాటూ టెప్ ETC. **...అప్పీలుదారు (లు)**

vs.

జాతీయ పరిశోధన ఏజెన్సీ **... ప్రతివాది (లు)**

తో

క్రిమినల్ అప్పీల్ No. 2019 నాటి 418

J U D G M E N T

బి. ఆర్. గవాయి, జె.

1. 2019 నాటి క్రిమినల్ అప్పీల్ Nos. 415-417 మరియు 2019 నాటి క్రిమినల్ అప్పీల్ Nos. 418 వరుసగా 8 మే 2018 మరియు 3 సెప్టెంబర్ 2018 నాటి గౌహతి

హైకోర్టు డివిజన్ బెంచ్ ఆమోదించిన తీర్పులు మరియు ఆదేశాలను, దేని ద్వారా అప్పీలుదారుల కు మంజూరు చేసిన జామీను రద్దు చేయబడింది, సవాలు చేస్తున్నాయి.

2. 2019 నాటి క్రిమినల్ అప్పీల్ Nos. 415-417 లో అప్పీలుదారులను 13 అక్టోబర్ 2017 న అరెస్టు చేశారు, అయితే

2019 నాటి క్రిమినల్ అప్పీల్ Nos. 418 లో అప్పీలుదారుని 2018 మార్చి 25 న అరెస్టు చేశారు.

3. 2019 నాటి క్రిమినల్ అప్పీల్ Nos. 415-417 మరియు 2019 నాటి క్రిమినల్ అప్పీల్ Nos. 418 లో అప్పీలుదారులు జామీను మంజూరు కోసం ప్రత్యేక న్యాయస్థానం, నేషనల్ ఇన్వెస్టిగేటింగ్ ఏజెన్సీ, నాగాలాండ్, దీమాపూర్ (ఇకపై దీనిని 'ఎన్ఐఏ' అని పిలుస్తారు) ను ఆశ్రయించారు. 2017 అక్టోబరు 17 వ తేదీ మరియు 2018 మార్చి 28 వ తేదీల నాటి ఆదేశాల ప్రకారం, ఈ దరఖాస్తులను అనుమతించారు.

4. దీనితో బాధిత ఎన్ఐఏ గౌహతి హైకోర్టులో అప్పీళ్లు దాఖలు చేసింది. డివిజన్ బెంచ్, ఆక్షేపించబడిన ఆదేశాల ద్వారా, అప్పీళ్లను అనుమతించింది మరియు 17 అక్టోబర్ 2017 మరియు 28 మార్చి 2018 నాటి ఆదేశాలను ప్రతికూలం చేసింది.

5. 28 మే 2018 మరియు 20 సెప్టెంబర్ 2018 నాటి ఉత్తర్వుల ద్వారా నోటీసు జారీ చేస్తూ, ఈ కోర్టు గౌహతి హైకోర్టు డివిజన్ బెంచ్ ఆమోదించిన తీర్పులు మరియు ఆదేశాలను కూడా నిలిపివేసింది.

6. సీనియర్ న్యాయవాది శ్రీ ఆర్. బసంత్

అప్పీలుదారుల తరపున మరియు ప్రతివాది/ఎన్ఐఏ తరపున హాజరైన సీనియర్ న్యాయవాది శ్రీమతి. వి. మోహనా, లను విన్నాము.

7. సంస్థ డిమాండ్లకు తలొగ్గిన అప్పీలుదారుల చర్య స్వచ్ఛందం కాదని, నిందితులు స్వచ్ఛందంగా దర్యాప్తుకు సహకరిస్తున్నారని దర్యాప్తు సంస్థ స్వయంగా అంగీకరించిందని గుర్తించిన ప్రత్యేక న్యాయమూర్తి బెయిల్ మంజూరు చేశారని శ్రీ బసంత్ పేర్కొన్నారు. ఈ పరిస్థితులలో హైకోర్టు ప్రత్యేక న్యాయమూర్తి ఆదేశాలలో జోక్యం చేసుకుని అప్పీలుదారుల స్వేచ్ఛకు భంగం కలిగించడం సరికాదని ఆయన వాదించారు. ***త్వహా ఫసల్ v. యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా*** [1] కేసులో ఈ కోర్టు, జామీను మంజూరు చేసే దశలో కూడా, చట్టవ్యతిరేక కార్యకలాపాల (నివారణ) చట్టం, 1967 లోని సెక్షన్లు 39 మరియు 40 (ఇకపై "పేర్కొన్న చట్టం") కింద శిక్షార్హమైన నేరం చేయడానికి *దోష బుద్ధి* వుందని ప్రాసిక్యూషన్ *ప్రాథమికంగా* నిర్ధారించాలని పేర్కొంది. అప్పీలుదారులను అరెస్టు చేసి, తరువాత విడుదల చేసినప్పటికీ, వారి సేవలను సస్పెండ్ చేయలేదని మరియు

[1] **2021 ఎస్. సి. సి. ఆన్ లైన్ ఎస్. సి. 1000**

వారు ఇప్పటికీ తమ తమ ఉద్యోగాల్లో కొనసాగుతున్నారు అని ఆయన సమర్పించారు.

8. హైకోర్టు డివిజన్ బెంచ్ బెయిల్ మంజూరు ఉత్తర్వులను రద్దు చేయుట సరైందేనని శ్రీమతి వి. మోహనా పేర్కొన్నారు. తాము సంస్థకు డబ్బు చెల్లించామని అప్పీలుదారులు స్వయంగా అంగీకరించారని ఆమె సమర్పించింది. అనుబంధ నేరారోపణ పత్రం లో సమర్పించిన పత్రాల బట్టి రసీదులపై అప్పీలుదారుల చేతి రాతల్లో సంతకం చేసినట్లు స్పష్టమవుతోందని ఆమె సమర్పించింది. అందువల్ల ప్రస్తుత అప్పీలుదారులను సంబంధిత నేరముతో ముడిపెట్టడానికి ప్రాథమిక ఆధారాలు ఉన్నాయని ఆమె వాదించారు.

9. శ్రీమతి. మోహనా ఆ చట్టంలోని సెక్షన్ 43 డి లోని సబ్-సెక్షన్ (5) లోని నిబంధనలను ఆధారం చేసుకొని, ప్రాథమిక కేసు నిర్ధారించినందున, అప్పీలుదారుల కు జామీను కు అర్హులు కాదని, అందువల్ల, హైకోర్టు సరిగ్గా ఉత్తర్వులను రద్దు చేసిందని సమర్పించారు.

10. వారికి బెయిల్ మంజూరు చేసేటప్పుడు, ప్రత్యేక న్యాయమూర్తి యొక్క ఈ క్రింద పరిశీలనను ప్రస్తావించడం సముచితంగా ఉంటుంది:

> "దోపిడీ దారులకు, నిర్బంధంలో పన్ను చెల్లింపు దారులకు మధ్య గణనీయమైన వ్యత్యాసాన్ని కలిగి ఉన్న ఈ విచిత్రమైన స్థితిని నేను పరిగణలోకి తీసుకున్నాను. అప్పీలుదారులు చట్టాన్ని అమలు చేసే సంస్థల రక్షణ కోసం ఆశ్రయించాలని వాదించడం కూడా ప్రత్యేక పిపి, ఎన్ఐఏ వాదనలో సరైనదే. ఏదేమైనా, నా దృష్టిలో పన్ను చెల్లించవలసి వచ్చిన నిందితుల స్థానం అనిశ్చితమైనది మరియు చట్టాన్ని అమలు చేసే సంస్థలు ఎల్లప్పుడూ వారి రక్షణ కోసం ఉండకపోవచ్చు మరియు ఉల్లంఘనకు జరిమానా

ఎల్లప్పుడూ ప్రముఖంగా ఉంటుంది. ఈ ఇచ్చిన వాస్తవాల ప్రకారం మనం నేర న్యాయశాస్త్రం యొక్క ప్రధాన సూత్రానికి ఆకర్షితులమవుతాము, ఇది దోష బుద్ధి లేనప్పుడు నేరం ఉండదని ప్రతిపాదిస్తుంది. నిందితులు నిస్సందేహంగా నేరానికి పాల్పడ్డారని స్పష్టంగా తెలుస్తుంది, అయితే ఇది బెదిరింపు మూలకం ద్వారా ప్రేరేపించబడిన నేరం. 2017 నాటి క్రిమినల్ అప్పీల్ No. 4 (కె) ఎన్ఐఏ vs. విక్టో స్వా మా దృష్టి ఆకర్షించింది దానిపై ప్రత్యేక పిపి, ఎన్ఐఏ ఆధారపడ్డారు. ఇక్కడ విద్వాంసుడైన పిపి ఎన్ఐఏ సమర్పణ "ఆ తరువాత ఐఏ" గా నమోదు చేయబడింది. ప్రతివాది/నిందితుడు ప్రభుత్వ అధికారులు మరియు ఇతర వ్యక్తుల నుండి ఎన్ ఎస్ సి ఎన్ (కె) కోసం క్రమం తప్పకుండా డబ్బు వసూలు చేస్తున్నాడని నిరూపించే సాక్ష్యముగా ఈ పత్రాన్ని పిపి, ఎన్ఐఏ సమర్పించింది "ప్రస్తుత నిందితులు విక్టో స్వా వంటి దోపిడీదారుల బాధితులు అని స్పష్టంగా తెలుస్తుంది మరియు ఈ ఇద్దరు వ్యక్తుల మధ్య వ్యత్యాసాన్ని గుర్తించాల్సిన అనివార్య కర్తవ్యం న్యాయస్థానంపై ఉంది - వారి స్వంత ఇష్టానుసారం దోపిడీకి పాల్పడే వారు మరియు బలవంతంగా పన్ను చెల్లించవలసి వచ్చిన వారు, ఇది

న్యాయం యొక్క లక్ష్యాలను నెరవేరుస్తుంది. తక్షణ కేసులో ప్రాథమిక వాస్తవమైన కేసు ఉందో లేదో పరిశీలించడానికి ప్రత్యేక న్యాయమూర్తిపై

ఉంచే మానసిక వ్యాయామం ఇటువంటి కేసుల్లో బెయిల్ ను పరిగణనలోకి తీసుకోవడానికి కోర్టు చేతులు కట్టాల్సిన అవసరం చాలా తక్కువగా ఉంటుంది. వాస్తవానికి నిందితులు తమ దుశ్చర్యలను అమలు చేయడానికి నిషేధిత సంస్థలకు నిధులు సమకూర్చడానికి స్వచ్ఛందంగా విరాళాలు ఇస్తున్నారని ప్రాసిక్యూషన్ చూపించ లేకపోయింది. నిందితులు బలవంతముగా వసూల్ చేసే వారి లేదా యు. జి. వర్గాలకు సానుభూతిపరులని, నిందితులు నిషేధిత సంస్థల క్రియాశీల సభ్యులు అని చూపించడానికి ఎటువంటి ఆధారాలు లేవని కోర్టు పరిశీలన కోసం తీసుకువచ్చిన సి. డి. నుండి కూడా గమనించబడింది. నిందితుడు విక్టో స్వా, ప్రస్తుత నిందితుల వంటి వారిని వేరు చేసే ఒక గీత గీసుకోవాలి. ప్రస్తుత వాస్తవాలలో నిందితులు పరిస్థితుల బాధితులని, వారిని ఉగ్రవాదితో సమానంగా ఉంచడం తీవ్రమైన అన్యాయం అని చెప్పడానికి సమతూకం ఎక్కువ మొగ్గు చూపుతోంది. నిందితులు వాస్తవానికి చట్టవిరుద్ధమైన సంస్థలకు సానుభూతిపరులు అని చూపించకపోతే, వారు చట్టవిరుద్ధమైన సంస్థలను కొనసాగించడానికి వారి తమ ఇష్టానుసారం నిధులను

కొల్లగొడుతున్నారని చూపించకపోతే, ప్రాధమికంగా నిజమైన సాక్ష్యము ఉందని నిర్ధారణకు రావడం పక్షపాతంగా ఉంటుంది. నిందితులు/అప్పీలుదారులు భద్రత తీసుకోలేదు మరియు ఈ విషయాన్ని అధికారులకు నివేదించలేదు అనే వాస్తవాన్ని బట్టి వారిని ఉగ్రవాదులుగా పరిగణించలేము.

అందువల్ల, నిందితులు సానుభూతిపరులు అని, వారు చట్టవిరుద్ధమైన సంస్థలకు స్వచ్ఛందంగా సహకరిస్తున్నారని చూపించడానికి వారికి వ్యతిరేకంగా ఎటువంటి ప్రాధమిక నిజమైన ఆధారాలు లేవని నేను నిర్ధారణకు వచ్చాను. నిందితులు విచారణకు అవసరమైన అన్ని సంబంధిత పత్రాలను అప్పగించడం ద్వారా స్వచ్ఛందంగా దర్యాప్తుకు సహకరిస్తున్నారని ఎన్ఐఏ అంగీకరించినందున, నిందితుల నుండి ఎటువంటి సమాచారాన్ని పొందడంలో దర్యాప్తు సంస్థకు ఎటువంటి ఆటంకాలు లేవని నేను తీర్పు ఇస్తున్నాను. నిందిత

వ్యక్తులు ప్రభుత్వ ఉద్యోగులు కూడా మరియు సమాజంలో లోతైన మూలాలు కలిగి ఉండటం వలన వారు జామీను మీద పారిపోయే అవకాశం లేదు."

11. ప్రాసిక్యూషన్ కేసు ప్రకారం, సంస్థకు ఆఫీస్ బేరర్లుగా ఉన్న నిందితులు Nos. 1 నుండి 3 వరకు కూడా వివిధ ప్రభుత్వ ఉద్యోగులు మరియు ఇతర వ్యక్తుల నుండి క్రమం తప్పకుండా డబ్బు వసూలు చేస్తున్నారని పైన పేర్కొన్న వాటిని పరిశీలిస్తే స్పష్టమవుతుంది. తమ స్వంత ఇష్టం తో దోపిడీకి పాల్పడే వారికి, బలవంతంగా చెల్లించవలసి వచ్చే వారికి మధ్య కోర్టు తేడాను గుర్తించాలని ప్రత్యేక న్యాయమూర్తి సరిగ్గా గమనించారు. నిందితులు నిషేధిత సంస్థలకు తమ దుశ్చర్యలను అమలు చేయడానికి నిధులు సమకూర్చడానికి స్వచ్ఛందంగా విరాళాలు ఇస్తున్నట్లు ప్రాసిక్యూషన్ చూపించ లేకపోయిందని కోర్టు గుర్తించింది. అప్పీలుదారులు బలవంతముగా వసూల్ చేసే వారి లేదా యు. జి. వర్గాలకు సానుభూతిపరులని, నిందితులు నిషేధిత సంస్థల క్రియాశీల సభ్యులు అని చూపించడానికి రికార్డులో ఎటువంటి ఆధారాలు లేవని కూడా ప్రత్యేక న్యాయమూర్తి కనుగొన్నారు. నిందితులు స్వచ్ఛందంగా దర్యాప్తుకు సహకరిస్తున్నారని దర్యాప్తు సంస్థ స్వయంగా అంగీకరించిందని కోర్టు కనుగొంది.

12. డివిజన్ బెంచ్ యొక్క విద్వాంసులైన న్యాయమూర్తులు

సెక్షన్ 43 డి (5) కింద నిబంధనలకు సంబంధించి బెదిరింపుల అంశం ప్రేరేపించబడినప్పటికీ, నిందితులు-పిటిషనర్లు నేరం చేశారని అనుభవజ్ఞులైన ప్రత్యేక న్యాయమూర్తి స్వయంగా నమోదు చేశారని కనుగొన్నారు, బెయిల్ కోసం చేసిన అభ్యర్థనను అంగీకరించలేదు.

13. ***త్వహా ఫసల్*** (పైన పేర్కొన్న) కేస్ లో ఈ చట్టంలోని సెక్షన్ 43 డి (5) లోని నిబంధనలను ఈ కోర్టు పరిశీలించింది. కోర్టు, సెక్షన్ 43 డి (5) లోని నిబంధనలను పునర్ ప్రచురించిన తరువాత మరియు ***జాతీయ దర్యాప్తు సంస్థ v. జహూర్ అహ్మద్ షా వతాలి***[2] మరియు ***రంజిత్ సింగ్ బ్రహ్మజీత్ సింగ్ శర్మ v. మహారాష్ట్ర రాష్ట్రం మరియు మరొకరు***[3] కేసులలో ఈ కోర్టు తీర్పును పరిశీలించిన తరువాత, ఈ చట్టంలోని అధ్యాయం IV మరియు VI కింద నేరాలు

చేసిన నిందితులు దాఖలు చేసిన జామీను పిటిషన్ ను నిర్ణయించేటప్పుడు, నిందితుడిపై చేసిన ఆరోపణ ప్రాథమికంగా నిజమని నమ్మడానికి సహేతుకమైన ఆధారాలు ఉన్నాయా అని కోర్టు పరిశీలించాలని పేర్కొంది. ***జహూర్ అహ్మద్ షా వతాలీ (పైన పేర్కొన్న)*** విషయంలో ఈ కోర్టు

---

[2] **(2019) 5 ఎస్. సి. సి. 1**

[3] **(2005) 5 ఎస్. సి. సి. 224**

టాడా, ఎం సి ఒ సి ఎ, ఎన్ డి పి ఎస్ చట్టం లో ఉపయోగించిన 'దోషి కాదు' అనే పదాలను ప్రస్తుత చట్టంలోని 'ప్రాథమికంగా' పదాలకు భిన్నంగా వేరు చేసిందని గమనించడం సముచితం. ఉపయోగించిన పదాలు 'ప్రాథమికంగా' ఉన్న కేసులో అవసరమైన సంతృప్తి కంటే 'దోషి కాదు' కేసులో అవసరమైన సంతృప్తి స్థాయి చాలా బలంగా ఉందని కోర్టు అభిప్రాయపడింది.'

14. ఈ చట్టం సెక్షన్ 43 డి లోని సబ్-సెక్షన్ (5) కింద అందించిన అదనపు అవసరం జంటగా ఉంటుంది. మొదటిది ఏమిటంటే, పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్ ను వినడానికి అవకాశం ఇవ్వాలి. రెండోది, అటువంటి వ్యక్తిపై చేసిన నిందారోపణ ప్రాథమికంగా నిజమని నమ్మడానికి సహేతుకమైన ఆధారాలు ఉన్నాయని కోర్టు అభిప్రాయం.

15. నిస్సందేహంగా, ప్రస్తుత కేస్ లో, మొదటి అవసరం పాటించబడింది. అటువంటి వ్యక్తులపై నిందారోపణలు ప్రాథమికంగా నిజమని సంతృప్తి చెందిన సాక్ష్యముకు సంబంధించి రెండవ అవసరానికి సంబంధించి, మేము సాక్ష్యాల యొక్క విస్తృతమైన చర్చలోకి వెళ్లాలనుకోవడం లేదు, ఎందుకంటే ఇది విచారణ దశలో పార్టీల హక్కులకు ఆటంకం కలిగించవచ్చు.

16. నేరారోపణ పత్రం మాత్రమే కాకుండా అనుబంధ నేరారోపణ పత్రం కూడా దాఖలు చేయబడిందని వెల్లడి అవుతుంది. ఫారెన్సిక్ సైన్స్ లేబొరేటరీ (సంక్షిప్తంగా, "ఎఫ్ఎస్ఎల్") నివేదిక అప్పీలుదారుల చేతివ్రాతలో రసీదులు ఉన్నాయని చూపిస్తుంది. ఏది ఏమైనప్పటికీ, చెల్లింపులు చేయలేదని అప్పీలుదారుల వాదన కాదు. బలవంతంగా డబ్బులు చెల్లించారని వారి వాదన. అందువల్ల, వారి కస్టడీ విచారణ అవసరం లేదు.

17. అయితే, ఈ కోర్టు వ్యాఖ్యానించినట్లు, ఈ చట్టంలోని 39, 40 సెక్షన్‌లను పరిశీలిస్తే, నిందితులు చేసిన చర్యలు ఉగ్రవాద సంస్థ కార్య కలాపాలను మరింత పెంచే ఉద్దేశ్యంతో జరిగాయని ప్రాథమికంగా సంతృప్తి చెందాల్సి ఉంటుందని గమనించవచ్చు.

18. ఈ చట్టంలోని 39 మరియు 40 సెక్షన్‌లను పరిశీలిస్తే, ఒక చర్య ఆ సెక్షన్ పరిధిలో నేరంగా పరిగణించబడాలంటే, కార్యకలాపాలను మరింత ముందుకు తీసుకెళ్లాలనే ఉద్దేశ్యంతో చేయవలసి ఉంటుందని తెలుస్తుంది. ఈ చట్టంలోని సెక్షన్ 39 లోని నిబంధనలను పరిగణనలోకి తీసుకున్న ఈ

కోర్టు ***త్వహా ఫసల్ (సుప్ర)*** కేస్ లో కూడా ఇదే అభిప్రాయాన్ని వ్యక్తం చేసింది.

19. సంస్థ కార్యకలాపాలను మరింత ముందుకు తీసుకెళ్లడానికి దోపిడీకి పాల్పడిన వ్యక్తుల కేసులను, ప్రభుత్వోద్యోగులుగా ఉన్న ప్రస్తుత అప్పీలుదారుల వంటి వ్యక్తులు, బలవంతం మీద ఆ మొత్తాన్ని చెల్లించిన వ్యక్తుల కేసులను స్వయంగా ప్రత్యేక న్యాయమూర్తి వేరు పరిచారు.

అందువలన, విద్యావంతులైన ప్రత్యేక న్యాయమూర్తి వ్యక్తం చేసిన ప్రాథమిక అభిప్రాయం వికృతమైనది లేదా అసాధ్యమైనది అని చెప్పలేము.

20. అప్పీలేట్ కోర్టు, ప్రత్యేకించి పౌరుడికి ఇచ్చిన స్వేచ్ఛను హరించే అంశంలో ట్రయల్ కోర్టు తీసుకున్న అభిప్రాయం వికృతంగా లేదా అసాధ్యంగా ఉంటేనే జోక్యం అవసరం. ఈ పరిమిత ప్రాతిపదికన, అప్పీల్లను అనుమతించడానికి అర్హత ఉన్నవని మేము కనుగొన్నాము.

21. అందువల్ల, ఆక్షేపించబడిన ఆదేశాలు రద్దు చేయబడతాయి మరియు పక్కన పెట్టబడతాయి మరియు అప్పీల్లు అనుమతించబడతాయి.

22. అయితే, ఇక్కడ పైన చేసిన ఏ పరిశీలన అయినా ఆ విషయం యొక్క యోగ్యతలపై వ్యక్తీకరణ గా భావించబడదని స్పష్టం చేయబడింది.

23. పెండింగ్లో ఉన్న దరఖాస్తు(లు) ఏవైనా ఉంటే అవి పరిష్కరించబడతాయి.

.....జె.

[బి. ఆర్. గవాయి]

.....జె.

[సంజయ్ కరోల్]

న్యూ ఢిల్లీ;

ఏప్రిల్ 12,2023